

گزارش ارزشیابی

فعالیت‌های پژوهشی سال ۱۳۸۲

مراکز تحقیقات علوم پزشکی کشور

معاونت تحقیقات و فناوری

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

مقدمه

نظام تحقیقات مرتبط با سلامت، مجموعه فرایندهای منسجم و مرتبط به هم می باشد که هدف اصلی آن تولید و گسترش دانش معتبر علمی و نیز استفاده از نتایج تحقیقات برای ارتقاء، حفظ وضعیت سلامت می باشد. این نظام دارای ۵ فعالیت اصلی شامل حاکمیت، تامین و تخصیص عادلانه منابع، تولید و حفظ و تقویت ظرفیتهای (فیزیکی، انسانی) به منظور هدایت، جذب و حمایت از محققین و تولید نتایج معتبر علمی و استفاده از نتایج تحقیقات توسط سیاستگذاران، مدیران، صنایع و... در راستای افزایش سطح سلامت جامعه می باشد.

محور حاکمیت متشکل از اجزایی چون تعیین چشم اندازهای بلند مدت برای توسعه نظام تحقیقات در پاسخ به نیازهای علمی بخش سلامت، تعیین اولویتهای پژوهشی مناسب و مرتبط با سلامت، طراحی و پایش استانداردهای اخلاقی جهت انجام تحقیقات و پایش و ارزشیابی اجزای نظام تحقیقات مرتبط با سلامت می باشد. هدف از ارزشیابی، تجزیه و تحلیل وضعیت موجود و شناخت نقاط ضعف و قوت سیستم در سطح ملی و منطقه ای و انتخاب استراتژی مناسب جهت بهبود روند فعلی و ارتقاء آن می باشد.

لذا با عنایت به موارد یاد شده، ارزشیابی سالیانه فعالیتهای پژوهشی مراکز تحقیقات علوم پزشکی بعنوان یکی از سیاستهای اساسی در دستور کار معاونت قرار گرفت و طی ۲ سال اخیر تلاش گردید که ابزار ارزیابی و شاخصهای مربوطه استاندارد و بازنگری شود و از نتایج آن در جهت بهبود وضعیت موجود تخصیص بهینه منابع و تشویق و حمایت از مراکز حائز رتبه برتر اقدام شود.

روش انجام کار:

در مرحله اول شاخص‌ها و وزن هر کدام از آنها در جلسه کمیته تخصصی ارزشیابی متشکل از روسای مراکز تحقیقات علوم پزشکی منتخب (در قالب فرم ذوزنقه) مورد بازنگری قرار گرفت. فرم مربوطه و راهنمای تکمیل آن به کلیه روسای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات علوم پزشکی در اسفندماه ۱۳۸۲ ارسال گردید. پس از معرفی کارشناس رابط از سوی مراکز تحقیقات، جلسات توجیهی ۲ روزه جهت آشنایی با چگونگی انجام ارزشیابی و شاخص‌های مربوطه جهت رابطین یادشده و کارشناسان معاونت تحقیقات در خرداد ۸۳ برگزار گردید و سپس طبق برنامه زمانی طی ۳ مرحله از مراکز تحقیقات تحت پوشش دانشگاه‌های تیپ II و I و مراکز غیر دانشگاهی مصوب شورای نظارت، ارزشیابی و گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی بازدید بعمل آمد به این ترتیب که در مرحله اول کلیه مستندات با حضور کارشناسان رابط مراکز جمع‌آوری و فرم ذوزنقه تکمیل گردید. سپس با حضور رئیس و یا نماینده مرکز تحقیقات کلیه مدارک مجدداً در کمیته ارزشیابی مستقر در معاونت تحقیقات مورد بررسی قرار گرفت و نواقص مورد بازبینی و پس از تکمیل مدارک، امتیاز نهایی هر مرکز تعیین گردید.

در مرحله بعد پس از تعیین امتیاز نهایی، ورود اطلاعات به کامپیوتر براساس طبقه بندی مراکز به ۵ گروه به شرح زیر انجام گردید:

- ۱- مراکز با بیش از ۲ سال ردیف مستقل بودجه
- ۲- مراکز با سابقه کمتر و یا برابر ۲ سال ردیف مستقل بودجه
- ۳- مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با بیش از ۳ سال فعالیت رسمی
- ۴- مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با سابقه ۱-۳ فعالیت رسمی
- ۵- مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با کمتر از ۱ سال فعالیت رسمی

رتبه بندي مراكز داراي رديف مستقل بودجه، براساس شاخص تراز شده (حاصل تقسيم امتياز خام به شاخص بودجه مصوب مركز*) و رتبه بندي مراكز فاقد رديف مستقل بودجه براساس امتياز خام انجام گرفت.

ساير شاخصهايي كه جهت رتبه بندي مراكز در نظر گرفته شده شامل امتياز وشاخص مقالات و نيز بررسي و لحاظ روند امتياز Z مراكز طي سه سال اخير بوده است. (شاخص مقالات عبارتست از سهم امتياز مقالات* از كل امتياز خام هر مركز و از طريق محاسبه نسبت امتياز مقالات (به تفكيك مقالات چاپ شده در مجلات ايندكس شده در نمايه نامه هاي بين المللي، ساير مجلات معتبر بين المللي و مقالات چاپ شده در مجلات علمي - پژوهشي داخلي) به كل امتياز خام بدست مي آيد .)

امتياز Z از طريق فرمول در هر گروه از مراكز طي ۳ سال اخير محاسبه گرديد. بدین ترتیب که ابتدا میانگین و انحراف معیار هر گروه در سال ارزشیابی محاسبه شده و سپس امتياز هر مركز (در گروه مربوطه) از میانگین گروه كسر و حاصل ان بر انحراف معیار گروه تقسیم گردید.

یافته ها

از نظر احتساب امتياز خام، در كل مراكز تحقيقات، به ترتيب مركز غدد و متابوليسم دانشگاه علوم پزشكي تهران با ۲۰۴۰/۵ داراي بالاترين امتياز و مركز گوارش و كبد دانشگاه علوم پزشكي تهران با ۱۰۲۷/۷ و مركز غدد درون ريز دانشگاه علوم پزشكي شهیدبهشتي با ۱۰۰۶/۳ رده هاي بعدي امتياز را كسب نمودند.

از نظر رتبه بندي، مراكز به ۵ گروه براساس دارا بودن رديف مستقل بودجه و يا لحاظ مدت زمان فعاليت براي مراكز فاقد رديف مستقل بودجه، به شرح ذيل طبقه بندي گرديدند:

* هر واحد ۵۰۰ ميليون ريال

- ۱- مراکز با بیش از ۲ سال ردیف مستقل بودجه
 - ۲- مراکز با کمتر و یا برابر ۲ سال ردیف مستقل بودجه
 - ۳- مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با بیش از ۳ سال فعالیت رسمی
 - ۴- مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با سابقه ۱-۳ سال فعالیت رسمی
 - ۵- مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با کمتر از ۱ سال فعالیت رسمی
- دوگروه نخست براساس امتیاز تراز شده و گروههای بعدی براساس امتیاز خام رتبه بندی شدند. رتبه های برتر این مراکز در گروههای مختلف بشرح ذیل می باشد.
- ۱- گروه اول: مرکز علوم کاربردی دارویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز با ۹۷/۳ امتیاز تراز شده
 - ۲- گروه دوم: مرکز دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی با ۳۶۹/۱ امتیاز تراز شده
 - ۳- گروه سوم: مرکز بیوتکنولوژی انستیتوپاستور با ۷۲۷/۱ امتیاز خام
 - ۴- گروه چهارم مرکز شیمی دارویی و گیاهی با ۱۴۶۵/۹ امتیاز خام
 - ۵- گروه پنجم مرکز روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۵۲۲/۹ امتیاز خام

ارزیابی کلی:

در مجموع بررسی مراکز و گروه ها، از نظر تعداد مقالات منتشر شده در مجلات ایندکس شده در نمایه نامه های بین المللی و نیز امتیاز کل مقالات، مرکز غدد و

متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران از بالاترین امتیاز برخوردار می‌باشد. (با ۵۰ مقاله و ۱۰۴۱ امتیاز)

درخصوص تولید و انتشار علم ، طرحهای تحقیقاتی و ظرفیت سازی بالاترین امتیاز به مرکز غدد متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران اختصاص یافت.

با عنایت به ماده ۶ «دستور العمل اجرایی نحوه اخذ مجوز تاسیس مراکز تحقیقات علوم پزشکی و چگونگی ارزشیابی آنها» امتیاز Z ارزشیابی مراکز طی ۳ سال گذشته محاسبه گردید.

براساس محاسبات Z بعمل آمده مراکز غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران ، بیوتکنولوژی انستیتوپاستور ، غدد درون ریز دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهبشتی ، گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه شهیدبهبشتی، قلب و عروق اصفهان ، علوم دارویی کاربردی دانشگاه علوم پزشکی تبریز ، روماتولوژی تهران ، بیماریهای کلیه و مجاری ادراری، تروما تهران و مهندسی پزشکی بنیاد جانبازان از روند صعودی و یا نوسانات رو به رشد طی سه سال اخیر برخوردار بوده اند. از طرفی امتیاز Z ارزشیابی تعدادی از مراکز طی ۳ سال گذشته از روند نزولی برخوردار می باشد که نتایج مربوطه جهت ذکر علت به مراکز مربوطه اعلام خواهد شد .

لازم به ذکر است مرکز تحقیقات سرم سازی وابسته به موسسه رازی وزارت جهاد کشاورزی دارای سابقه طولانی ردیف مستقل بودجه و اعتبارات تحقیقاتی می باشد که در کتاب قانون بودجه امکان تفکیک اعتبار تحقیقاتی مرکز تحقیقات سرم سازی از کل اعتبارات موسسه رازی و نیز تعیین شاخص تراز شده جهت آن مرکز امکانپذیر نبوده است ، لذا در جداول پیوست در لیست رتبه بندی مراکز منظور نشده است و در مجموع امتیاز خام این مرکز برابر ۵۷۶/۶ و امتیاز انتشار علم ، طرحهای تحقیقاتی و ظرفیت سازی به ترتیب ۴۲۱ ، ۱۲۵/۶ ، ۳۰ بوده است .

گروه مراکز با سش از ۲ سال ردیف مستقل بودجه:

در این گروه از نظر شاخص تراز شده، مرکز علوم دارویی کاربردی تبریز (۹۷/۳) امتیاز) رتبه اول و مراکز قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (۹۴/۲) و غدد درون ریز دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی (۶۵/۶) در رتبه های بعد قرار گرفتند. (جدول شماره ۳)

براساس جدول امتیاز Z ، مراکز غدد درون ریز شهیدبهشتی و قلب و عروق اصفهان نوسانات رو به رشدی را در طی سه سال گذشته داشته اند. همچنین مراکز علوم کاربردی تبریز و گوارش کبد شهیدبهشتی پس از سیر نزولی طی سالهای ۸۰ و ۸۱، در سال ۸۲ روند صعودی داشته اند. (جدول شماره ۲)

در خصوص تولید و انتشار علم بالاترین امتیاز به مرکز غدد درون ریز دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی و در مورد طرحهای تحقیقاتی بالاترین امتیاز به مرکز علوم دارویی کاربردی دانشگاه علوم پزشکی تبریز با ۵۰ طرح چند مرکزی داخلی و بالاترین امتیاز ظرفیت سازی به مرکز غدد درون ریز دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی اختصاص یافت.

در مورد تعداد چاپ مقالات در مجلات (ایندکس شده در نمایه نامه های بین المللی) بالاترین امتیاز متعلق به مرکز غدد درون ریز دانشگاه شهیدبهشتی می باشد و مراکز گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی و قلب و عروق علوم پزشکی اصفهان در مراتب بعدی قرار میگیرند. (جدول شماره ۴)

مراکز غدد درون ریز شهیدبهشتی و قلب و عروق اصفهان و گوارش و کبد شهیدبهشتی برترتیب حائز بالاترین امتیاز مقالات در این گروه بوده اند.

در این گروه، صرفاً مراکز غدد درون ریز شهیدبهبشتی و قلب و عروق اصفهان و علوم کاربردی تبریز بودجه های موضوع طرحهای بند الف ماده ۱۰۲ برنامه توسعه سوم اقتصادی اجتماعی کشور را جذب نموده اند.

در این گروه، بالاترین امتیاز جذب بودجه از منابع خارجی متعلق به مرکز گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهبشتی اختصاص یافت. (جدول شماره ۶) و مراکز قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و گوارش و کبد شهیدبهبشتی دارای طرحهای مداخله ای بوده اند که از نتایج آن در تغییر مدیریت، تولید و صنعت در سطح کشور و یا منطقه استفاده شده است.

از نظر تدوین و یا ارزشیابی برنامه استراتژیک ۵ ساله، مرکز غدد درون ریز دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهبشتی دارای برنامه مدون و جامع ارزشیابی برنامه استراتژیک بوده است و در مراتب بعدی ارزشیابی مرکز قلب و عروق اصفهان با تدوین شاخصهای مدون اهداف برنامه و طرح جامع و مرکز علوم کاربردی دانشگاه تبریز از نظر تدوین برنامه، امتیاز کامل را دریافت نموده اند.

مراکز تحقیقات با سابقه کمتر و با برابر ۲ سال ردیف مستقل بودجه

بالاترین امتیاز شاخص تراز شده در این گروه متعلق به مرکز دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی و در مراتب بعدی متعلق به مراکز غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران و علوم دارویی دانشگاه علوم پزشکی مشهد میباشد. بالاترین امتیاز خام به ترتیب به مراکز غدد و متابولیسم و گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی تهران و علوم دارویی دانشگاه علوم پزشکی مشهد اختصاص یافته است. از نظر امتیاز تولید و انتشار علم، طرحهای تحقیقاتی و ظرفیت سازی مرکز غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران دارای بالاترین امتیاز میباشد. (جدول شماره ۹)

از نظر روند امتیاز Z طی سه سال اخیر مرکز غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران از روند صعودی قابل توجهی برخوردار بوده است و مراکز گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی تهران و علوم دارویی مشهد، بیماریهای پوست و جدام تهران و بیماریهای کلیه و مجاری ادرار شهید بهشتی نوسانات داشته اند. (جدول ۸)

بالاترین تعداد مقالات منتشر شده (در مجلات ایندکس شده در نمایه نامه های بین المللی) به ترتیب متعلق به مراکز غدد و متابولیسم دانشگاه تهران (۵۰ مقاله) و علوم دارویی دانشگاه مشهد (۲۲ مقاله) و گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی (۲۲ مقاله) می باشد. بالاترین امتیاز مقالات بترتیب به مرکز غدد و متابولیسم از دانشگاه علوم پزشکی تهران و مراکز علوم دارویی دانشگاه علوم پزشکی مشهد و گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی تهران اختصاص یافت. (جدول شماره ۱۰)

مراکز دندانپزشکی شهیدبهشتی و هماتولوژی انکولوژی و پیوند مغز استخوان تهران دارای بیشترین تعداد طرحهایی بوده اند که ۳۰٪ بودجه آن از «سایر» سازمانهای دولتی و خصوصی جذب شده است اما با عنایت به میزان بودجه جذب شده، بالاترین

امتیاز این شاخص مربوط به مراکز غدد و متابولیسم دانشگاه تهران و دندانپزشکی شهیدبهشتی می باشد. (۷۸/۸ امتیاز) (جدول شماره ۱۲)

مرکز گوارش کبد دانشگاه علوم پزشکی تهران بالاترین امتیاز طرحهای چند مرکزی خارجی و نیز جذب بودجه از «سایر» سازمانهای خارجی و را به خود اختصاص داده است.

در مورد تدوین و یا ارزشیابی برنامه استراتژیک، مراکز غدد و متابولیسم تهران، چشم پزشکی شهیدبهشتی، پیوند اعضاء شیراز و بیولوژی و بیوتکنولوژی و تولید مثل و نازایی جهاد دانشگاهی و گوارش و کبد تهران امتیاز کامل را کسب نمودند.

لازم بذکر است با عنایت به اینکه مدل مشخصی جهت نحوه ارزیابی اهداف برنامه ارائه نشده است در این مورد طی مشورت با کمیته تخصصی ارزشیابی در معاونت، امتیاز صرفاً به میزان فعالیتهای انجام یافته در چارچوب برنامه استراتژیک در سال ۸۲ اختصاص یافته است.

مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه یا بیش از ۳ سال فعالیت رسمی

در این گروه مراکز حائز رتبه برتر به ترتیب مراکز بیوتکنولوژی انستیتوپاستور (۷۳۷/۱)، بیماریهایی پوست و سالک دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (۵۶۷/۳) و روماتولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران (۳۷۱/۱) می باشند.

درخصوص تولید و انتشار علم، مرکز بیوتکنولوژی انستیتوپاستور و در مورد طرحهای تحقیقاتی و ظرفیت سازی مرکز بیماریهایی پوست و سالک دانشگاه اصفهان بالاترین امتیاز را به خود اختصاص داده اند.

به لحاظ بررسی روند امتیاز Z، مراکز بیوتکنولوژی انستیتوپاستور، پوست و سالک دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، روماتولوژی و تروما دانشگاه علوم پزشکی تهران و مهندسی پزشکی بنیاد جانبازان طی ۳ سال اخیر از روند صعودی برخوردار بوده اند.

از نظر تعداد مقالات منتشر شده (در مجلات ایندکس شده در نمایه نامه بین المللی) و نیز امتیاز مقالات، بترتیب مراکز روماتولوژی و پوست و سالک اصفهان و ایمونولوژی و آسم و آلرژی دانشگاه علوم پزشکی تهران دارای رتبه های برتر بوده اند. (جدول شماره ۱۶). در این گروه مرکز بیوتکنولوژی با کشف و ثبت ۱۵۶ ژن جدید، دارای بالاترین امتیاز شاخص ثبت اختراع و Patent.... بوده است.

مراکز بیوتکنولوژی پاستور و ژنتیک دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی دارای بالاترین تعداد و امتیاز طرحهای چند مرکزی خارجی بوده اند. (جدول شماره ۱۸) و مراکز پوست و سالک اصفهان و بیوتکنولوژی پاستور دارای بالاترین تعداد و امتیاز طرحهایی هستند که ۳۰٪ بودجه آن از «سایر» سازمانهای دولتی و یا خصوصی و یا غیر دولتی تامین اعتبار شده است.

از نظر تدوین برنامه استراتژیک مراکز علوم رفتاری اصفهان و از نظر اجرای برنامه مرکز آنتی بادی مونوکلونال امتیاز کامل را در این گروه کسب نموده اند.

مراکز فاقد ردیف مستقل بودجه با ۱-۳ سال فعالیت رسمی

در این گروه مرکز شیمی دارویی و گیاهی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با ۶۵/۹ امتیاز حائز رتبه برتر بوده و مراکز علوم و تکنولوژی در پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران (۲۰۰/۴ امتیاز) و بیولوژی سلولی و مولکولی شهید بهشتی (۱۹۳/۵ امتیاز) در رده های بعدی می باشند.

بالاترین امتیاز تولید و انتشار علم متعلق به مرکز شیمی دارویی و گیاهی دانشگاه علوم پزشکی شیراز و بالاترین امتیاز طرحهای تحقیقاتی متعلق به مرکز علوم و تکنولوژی در پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و بالاترین امتیاز ظرفیت سازی متعلق به مرکز بیولوژی سلولی و مولکولی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی می باشد.

(جدول شماره ۲۱)

از نظر بررسی روند امتیاز Z ، صرفاً مرکز بیولوژی سلولی و مولکولی شهید بهشتی طی ۳ سال گذشته دارای نوسانات رو به رشدی بوده است. لازم بذکر است تعداد زیادی از مراکز این گروه سابقه ۱ سال فعالیت را دارا می باشند که امتیاز Z در طی سالهای ۸۰ و ۸۱ برای آنان منظور نشده است (جدول شماره ۲۰)

بالاترین تعداد مقالات منتشر شده در مجلات (ایندکس شده در نمایه نامه های بین المللی) و نیز بالاترین امتیاز محاسبه شده مقالات بترتیب به مراکز شیمی دارویی گیاهی شیراز ، علوم دارویی شهید بهشتی و علوم دارویی ایران اختصاص یافته است (جدول شماره ۲۲)

مراکز علوم و تکنولوژی در پزشکی تهران و علوم رفتاری بقیه ا... و طب سنتی و گیاهان دارویی شهید بهشتی بترتیب دارای بیشترین تعداد و امتیاز طرحهای هستند که ۳۰٪ بودجه آن از «سایر» سازمانهای دولتی و خصوصی جذب شده است و صرفاً مراکز

طب سنتي و گیاهان دارويي دانشگاه شهیدبهشتي و سرم سازي جهاد کشاورزي
داراي امتياز جذب بودجه از «سایر» منابع خارجي مي باشند.
گرچه بسياري از مراکز این گروه در زمینه تدوين برنامه استراتژيك اقدام نموده اند ولي
هیچکدام آنها امتياز کامل برنامه را کسب ننموده اند.

مراکز با فعالیت کمتر از ۱ سال فعالیت رسمی

بالاترین امتیاز خام این گروه مربوط به مرکز روانپزشکی تهران با ۵۲۲/۹ امتیاز و در رتبه های بعد به مراکز بهداشت نظامی دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... (۲۵۴/۵) و علوم دارویی تهران (۲۵۱/۵) امتیاز اختصاص یافت.

بیشترین امتیاز تولید انتشار علم به مرکز روانپزشکی تهران و بالاترین امتیاز طرحهای تحقیقاتی به بهداشت نظامی بقیه ا... و بالاترین امتیاز ظرفیت سازی به مرکز بهداشت روان ایران اختصاص یافته است.

بالاترین تعداد مقالات منتشر شده در مجلات (ایندکس شده در نمایه نامه های بین المللی) و نیز امتیاز کل مقالات به مرکز روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و در رده های بعد به مرکز علوم دارویی تهران اختصاص یافته است. در این گروه بالاترین تعداد و امتیاز طرحهایی که بیش از ۳۰٪ بودجه آن از سایر سازمانهای دولتی و شورای فناوری استان جذب می شود به مرکز غدد و متابولیسم شیراز با ۳ طرح و ۲۴ امتیاز می باشد و صرفاً مراکز بهداشت روان ایران و علوم دارویی تهران دارای طرحهایی بودند که بودجه آن، از منابع خارجی جذب اعتبار شده است. در این گروه تنها مرکز قلب و عروق شهیدبهنستی دارای یک طرح مداخله ای بود که نتیجه آن در صنعت دارویی مورد استفاده قرار گرفته است. (جدول شماره ۳۰)

اغلب مراکز این گروه نیز «تدوین برنامه استراتژیک» را شروع کرده اند و در این میان مراکز قلب و عروق شهیدبهنستی، بهداشت روان دانشگاه ایران و بهداشت نظامی بقیه ا... و روانپزشکی تهران امتیاز کامل تدوین برنامه را کسب نموده اند.